

Aanvraagformulier Vangnetuitkering Participatiewet over 2017 van de gemeente Borne

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Gemeenten die een tekort hebben kunnen onder voorwaarden in aanmerking komen voor een vangnetuitkering.

1a. Verklaring college bij eerste verzoek

Indien uw gemeente zowel over 2015 als over 2016 geen vangnetuitkering is verleend, vult u 1a in en laat u 1b leeg. 1a bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van omvang en oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening

Het college van de tekortgemeente verklaart dat zij maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de tekortgemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

A. Analyse van omvang en oorzaken van het tekort

Het bijstandsbestand van Borne is ten opzichte van eind 2016 met 14 uitkeringen gestegen naar 335. Er zijn 86 uitkeringen gestart en 72 beëindigd. Eén van de voornaamste oorzaken van de toename van het bestand is de huisvesting van statushouders. Opvallend is verder de sterke stijging van het aantal jongeren tot 27 jaar met 19 naar in totaal 49 ultimo 2017. Het aantal verstrekte uitkeringen aan klanten boven de 45 jaar nam toe met 6. Het aantal uitkeringsgerechtigden in de leeftijd van 27 tot 45 jaar daalde daarentegen met 12. Daarnaast steeg het aantal loaw uitkeringen met één. De toename van het bestand in 2017 is relatief gering. In 2016 is het bestand echter fors gestegen met 39 uitkeringen door met name, evenals in 2017, de huisvesting van statushouders. In 2017 heeft de gecumuleerde stijging over 2016 en 2017 geleid tot een tekort op het BUIG budget boven de 5%.

Over 2017 is een tekort op het definitieve BUIG budget (€ 4.155.839) gerealiseerd van (€ 325.033) -7,8%. Het uitgangspunt is dat het BUIG budget in het betreffende kalenderjaar toereikend moet zijn om alle landelijke bijstandsuitkeringen uit te kunnen financieren. In 2017 was er een landelijk tekort op het macrobudget van 276 miljoen. Bureau Berenschot heeft middels de 'rekentool macrobudget' berekend dat van de 7,8% van het Bornse tekort 6% wordt veroorzaakt door het te lage macrobudget, ic € 250.025. De overige 1,8% van het tekort wordt volgens het model toegeschreven aan de verdeling van het macrobudget.

Tevens worden de kosten voor statushouders niet meegenomen in de raming van het macrobudget. De gemeente Borne heeft in 2017 26 statushouders gehuisvest. De totale kosten bedroegen voor de in 2017 ingestroomde statushouders € 248.000, berekend tegen de door het ministerie SZW bepaalde gemiddelde prijs van een bijstandsuitkering in 2017 (€ 14.180) en rekening houdend met het moment van instroom.

Een andere oorzaak van het tekort is dat het zittende bestand steeds moeilijker bemiddelbaar wordt waardoor het genereren van uitstroom steeds lastiger is. Door de gunstige conjunctuur zijn klanten met een korte afstand tot de arbeidsmarkt voor een groot deel al uitgestroomd. Ruim 85% van de klanten is momenteel ingedeeld op trede 1 tot en met 4 van de participatieladder.

Zoals aangegeven heeft de gemeente Borne te maken gehad met een hoge instroom van statushouders in met name 2016 (26) en 2017 (24). Van het totale bestand maken ultimo 2017 statushouders 17% uit. Over het algemeen zijn deze mensen niet- of laaggeschoold en zijn zij de Nederlandse taal (nog) onvoldoende machtig waardoor zij op korte termijn weinig kans maken op de arbeidsmarkt.

Het aantal jongeren in het bestand is in 2016 en 2017 fors gestegen. Dit komt onder meer door de instroom van jongeren die voorheen een beroep konden doen op de Wajong. Van het aantal jongeren heeft ongeveer de helft te maken met psychosociale problematiek. Een groot deel van de jongeren ondervindt belemmeringen om op korte termijn uit te stromen naar werk of studie. Daarnaast is 44% van het aantal klanten ouder dan 50 jaar. Ook van deze groep is bekend dat zij moeite hebben om toegang te krijgen tot de arbeidsmarkt krijgen.

B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren

Omschrijf in onderstaand tekstveld welke maatregelen zijn uitgevoerd om dit tekort te reduceren.

De gemeente Borne heeft, evenals de gemeente Haaksbergen, de uitvoering van de Participatiewet belegd bij de gemeente Hengelo. Het beleid van de drie bij de uitvoeringsorganisatie aangesloten gemeenten is, op enkele lokale accenten na, op elkaar afgestemd. De onderstaande maatregelen die er toe moeten bijdragen dat het tekort wordt gereduceerd zijn voor een deel bestaande maatregelen die worden geïntensiveerd en voor een deel nieuwe, in 2017 ingevoerde, maatregelen. De onderstaande maatregelen behelzen dus niet het gehele beleid van de uitvoeringsorganisatie gericht op instroompreventie, handhaving, uitstroombevordering, etc..

Over de afstemming van het beleid wordt regelmatig overleg gevoerd tussen de gemeenten. De uitvoering wordt gemonitord via een maandelijks managementrapportage.

1. Uitgevoerde maatregelen aan de poort

Voorlichting

Een ieder die zich aanmeldt voor een bijstandsuitkering wordt uitgenodigd voor een voorlichting inzake de rechten en plichten van de Participatiewet. Deze groepsgewijze voorlichting moet verplicht worden bijgewoond. Er zijn twee aparte voorlichtingen. Eén voor jongeren (< 27 jaar) en één voor mensen van 27 jaar en ouder.

Voor jongeren geldt een zoektijd van 4 weken. In deze 4 weken moet een jongere zorgen dat hij bij minimaal bij 5 uitzendbureaus ingeschreven staat, elke week solliciteert en de jongere dient, indien hij geen startkwalificatie heeft, zich te oriënteren op een opleiding.¹ Indien de jongere de aanvraag doorzet wordt gecontroleerd² of de jongere heeft voldaan aan de eisen die aan de zoektijd worden gesteld. Indien de jongere wederom niet heeft voldaan aan de verplichtingen dan wordt er gesanctioneerd.

Aan mensen van 27 jaar en ouder die een bijstandsuitkering aanvragen wordt een aparte voorlichting gegeven. Naast de rechten en de plichten die aan de bijstand zijn verbonden wordt in de voorlichting uitgebreid aandacht geschonken aan het actief solliciteren.

Vooronderzoek Bijzonder Onderzoek

---

¹ Een uitzondering geldt voor bijvoorbeeld jongeren die zorgklant zijn of VSO/PRO schoolverlaters.

² De controle geschiedt aan de hand van bewijstukken die de jongere moet inleveren zoals inschrijfbewijzen bij uitzendorganisaties en sollicitatiebrieven, inclusief de reactie van bedrijven daarop.

Bij iedere aanvraag wordt een screening van de klant door medewerkers van bijzonder onderzoek uitgevoerd. Zo wordt de woonsituatie gecontroleerd, mede om de kostendelersnorm te bepalen. Daarnaast wordt onder meer gecontroleerd of de klant inkomsten heeft, voertuigen op zijn naam heeft staan (via de Rijksdienst Wegverkeer) en of de klant bekend is bij de Kamer van Koophandel of het kadaster. Ook wordt gekeken naar gegevens van de klant die op het internet zijn te vinden in relatie tot de eventuele bijstandsverstrekking.

Op basis van de bevindingen van het onderzoek wordt een kort verslag gemaakt voor de klantmanager die de klant eventueel kan confronteren met de gevonden feiten. Indien twijfel bestaat over de woonsituatie wordt een huisbezoek afgelegd door de klantmanager en een medewerker van bijzonder onderzoek. Om meer tijd te kunnen besteden aan het vooronderzoek is eind 2017 een extra medewerker aangetrokken.

Deze werkwijze heeft een tweeledig voordeel. Ten eerste wordt voorkomen dat mensen die geen recht hebben op een bijstandsuitkering in de uitkering komen. Ten tweede wordt voorkomen dat klanten in een later stadium worden geconfronteerd met een terugvordering van een ten onrechte verstrekte uitkering.

2. Uitgevoerde maatregelen mbt uitstroom

Werkplein

Samen met de gemeenten Haaksbergen, Hengelo en Hof van Twente is de gemeente Borne aangesloten bij het Werkplein Midden Twente. Daarnaast zijn ook het UWV het ROC (leerwerkloket) en de SWB Midden Twente aangesloten.

Het Werkplein is onder meer belast met het op elkaar afstemmen van vraag- en aanbod op de arbeidsmarkt. Daartoe is nu een marktbeperkingsplan opgesteld. Dit plan heeft tot doel om de kans op een succesvolle matching tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in Twente te vergroten. Dit geldt voor de brede doelgroep werkzoekenden: zowel WW, Wajong, bijstand en dus ook de doelgroep Banenafpraak (garantiebanen).

Voordeel van het plan is dat werkgevers één contactpersoon en dus één aanspreekpunt hebben. Alle vacatures en bedrijfscontacten worden geregistreerd in SONAR en WBS.

Met betrekking tot de werkwijze is men op het Werkplein overgestapt van een lokaal gerichte benadering naar een branchegerichte benadering. In plaats van werkzoekenden vanuit het eigen Werkplein Midden Twente werkgebied te plaatsen op vacatures in de eigen regio, worden matches tot stand gebracht binnen branches in de gehele werkpleinregio Twente. Bijkomend voordeel is dat de adviseurs werk zich kunnen specialiseren in een bepaalde branche en zo beter kunnen inspelen op de wens van werkgevers.

Inzet extra werkcoaches

In de regio Twente worden in totaal 14 extra werkcoaches ingezet. Per 1 oktober 2017 zijn 5 van hen voor het Werkplein Midden Twente aan de slag gegaan. Deze extra werkcoaches zullen de nadruk leggen op de re-integratie van klanten op de participatietreden 3 en 4. De verwachting is dan ook dat daardoor meer mensen worden geplaatst in het kader van de banenafpraak.

Inzet werkcoach statushouders

De situatie van statushouders vraagt om een structurele maar ook andere aanpak als het gaat om het laten participeren van statushouders. Bij voorkeur door statushouders uit te laten stromen naar werk, maar ook door het laten volgen van een opleiding of het doen van vrijwilligerswerk, bij voorkeur in combinatie met inburgering.

Daartoe hebben we, in samenwerking met Hengelo en Haaksbergen, per 1 augustus 2017 tijdelijk (voor de duur van een jaar) 2 fte werkcoaches aangenomen. De werkcoaches hebben een belangrijke rol bij het draaiende houden van projecten waarbij de statushouders sneller naar werk worden begeleid. De projecten zijn gericht op werken in combinatie met inburgeren (zgn. duale trajecten). Uit een verkenning met werkgevers is gebleken dat zij bereid zijn hun verantwoordelijkheid te nemen door de doelgroep aan werk of werkervaringsplekken te helpen.

Startup Accelerator for Refugees in Twente

In Nederland zijn verschillende projecten die statushouders ondersteunen in het vinden van een baan. Er bevinden zich in de groep statushouders echter ook potentiële ondernemers. Om creatieve en ondernemende statushouders te ondersteunen bij het ontwikkelen van een kansrijke en bestendige onderneming hebben in samenwerking met onder andere de Regionale Organisatie Zelfstandigen en de UT Twente het pilotproject Startup Accelerator for Refugees in Twente (STAR/T) opgezet. Het betreft een duaal traject. Het ontwikkelen van de onderneming wordt dus met de inburgering gecombineerd.

Aanpak jeugdwerkloosheid

De aanpak van de jeugdwerkloosheid wordt in Twente in regionaal verband georganiseerd. Bij het jongerenoffensief zijn verschillende partijen betrokken zoals de Twentse gemeenten, het UWV, de Werkpleinen, het ROC, het RMC en het leer- werkloket.

Vanuit het zogenaamde jongerenoffensief wordt ingezet op activiteiten gericht op het versterken van de werknemersvaardigheden van jongeren en het sturen op actief zoekgedrag. Ook wordt aandacht besteed aan de aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt. Dit wordt onder meer vorm gegeven door aan te geven welke opleidingen de meeste kans op werk bieden. Daarnaast worden banenmarkten georganiseerd specifiek voor jongeren en wordt aan jongeren de mogelijkheid geboden op bezoek te gaan bij bedrijven met als doel zich te oriënteren op mogelijke functies. Extra focus wordt gelegd op VSO/PRO jongeren en statushouders.

Aanpak VSO/PRO schoolverlaters

Per 1 januari 2015 hebben alleen jongeren die nooit meer kunnen werken nog recht op Wajong. Jongeren met een arbeidshandicap die nog arbeidsvermogen hebben komen in de bijstand terecht. Vanuit de uitvoeringsorganisatie wordt samengewerkt met het speciaal onderwijs. Klantmanagers bezoeken de scholen voor het speciaal onderwijs en begeleiden de leerlingen die de school gaan verlaten zo mogelijk naar een vervolgopleiding, dagbesteding of werk. De VSO/PRO jongeren worden na het verlaten van de school nog twee jaar gevolgd. Met deze werkwijze voorkomen we dat jongeren tussen de wal en het schip terecht komen.

Borne werkt

De Sportclubs in Borne hebben hun maatschappelijke verantwoordelijkheid genomen om mensen met een lange afstand tot de arbeidsmarkt en/of die in een sociaal isolement dreigen te raken op vrijwillige basis deel te laten nemen bij werkzaamheden en/of activiteiten bij de clubs. Daarnaast is er aandacht voor een gezonde leefstijl en nemen de kandidaten wekelijks deel aan een sport & beweegprogramma. Tevens hebben de deelnemers aangegeven dat zij het gevoel hebben weer 'nuttig te zijn' en weer mee te tellen in de maatschappij. Een aantal deelnemers is uit een sociaal isolement gekomen. Naast het feit dat het project zorgt voor uitstroom uit de uitkering, heeft het ook als resultaat dat mensen stijgen op de participatieladder.

C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen

Omschrijf in onderstaand tekstveld het beoogde effect van de genoemde maatregelen.

- Geef een inschatting van het gezamenlijke beoogde effect of het beoogde effect per maatregel, waarbij kwantitatief of kwalitatief inzichtelijk wordt gemaakt dat er een reductie van het tekort optreedt.

Het beleid aan de poort is er op gericht dat enkel inwoners uit Borne die niet zelf kunnen voorzien in de noodzakelijke kosten van het bestaan een beroep doen op de bijstand. Dit beleid is geïntensiveerd door het aantrekken van een extra medewerker voor het uitvoeren van vooronderzoek. Door de werkdruk te verminderen verwachten we extra preventie van instroom.

Het aantal moeilijk bemiddelbare klanten, met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, is de afgelopen jaren toegenomen. Het bestaande re-integratie instrumentarium bood niet de voor deze doelgroep benodigde ruimte voor maatwerk en intensieve begeleiding. In 2017 zijn extra werkcoaches aangenomen die naast extra begeleiding insteken op de vaak specifieke problematiek. De inzet van de extra werkcoaches heeft er in geresulteerd dat vanaf 1 oktober tot end juni 8 klanten op trede 3 en 4 zijn uitgestroomd naar regulier werk en 4 naar additionele arbeid. Daarbij dient aangetekend te worden dat de weg naar re-integratie voor deze klanten meer tijd vergt dan voor klanten met een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt.

De inzet van de extra werkcoaches vanaf augustus 2017, die zich specifiek richten op de re-integratie van statushouders, heeft tot eind juni 2018 geleid tot de uitstroom van 6 statushouders.

Voor het project 'Startup Accelerator for Refugees' in Twente zijn tot nu toe 2 statushouders aangemeld met het plan een eigen bedrijf te starten. De plannen voor de te starten bedrijven bleken beide echter niet levensvatbaar.

Via het project Borne werkt zijn tot eind juni 11 klanten naar werk geleid.

Ten slotte dient opgemerkt te worden dat het niet mogelijk is bij elke maatregel specifiek te bepalen wat het resultaat ten aanzien van instroombeperking of uitstroom is. Zo heeft een inwoner die bijstand aanvraagt recht op bijstand of niet. De instroom is daarbij onder meer afhankelijk van factoren waar de gemeente geen invloed op heeft zoals de (lokale) conjunctuur of de instroom van statushouders. Ook is het vaak lastig de uitstroom terug te leiden naar de inzet van een specifiek instrument. We zien echter dat het bestand in Borne momenteel terugloopt evenals het voor ultimo 2018 geprognosticeerde tekort op het BUIG budget.

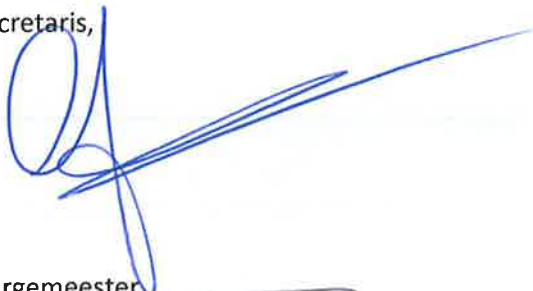
D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier).

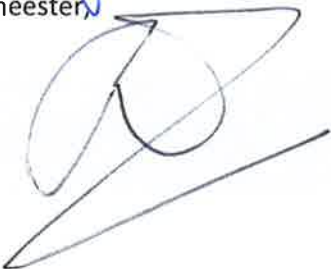
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Borne verklaart dat het voor 15 augustus 2018 maatregelen heeft getroffen om te komen tot tekortreductie.

Datum: 12-7-2018

De secretaris,

De burgemeester,

2. Instemming gemeenteraad

De instemming van de gemeenteraad heeft uitsluitend betrekking op de juistheid van de verklaring. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken.

Indien in de gemeenteraad of raadscommissie gesproken is over de maatregelen van het college biedt dit formulier ruimte om een samenvatting te geven van de opvattingen van de gemeenteraad of raadscommissie, het invullen van deze opvatting is niet verplicht. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2018.

De gemeenteraad van de gemeente Borne stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Datum: 12-7-2018

Ondertekening

De voorzitter,

De griffier,

Opvattingen gemeenteraad of raadscommissie

In het tekstveld hieronder is ruimte voor een korte samenvattende toelichting waarin wordt ingegaan op de relevante onderdelen van het verslag van de bespreking in de gemeenteraad of in de raadscommissie, indien deze opvatting expliciet aan de orde is geweest.

Klik hier als u tekst wilt invoeren.

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wettelijke basis

De voorwaarden voor een vangnetuitkering over 2017 zijn vastgesteld in 2016 (besluit van 5 oktober 2016 tot aanpassing van het Besluit Participatiewet, staatsblad 2016, 355). Bij de nadere voorbereiding van de vangnetuitkering over 2017 bleek dat een aantal regels over het vangnet in het Besluit Participatiewet (BPw) tot onduidelijkheid leidde. Dit was de aanleiding om het BPw met betrekking tot het vangnet op vier punten te verduidelijken. Het BPw wordt gewijzigd per 1/01/2018.

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring college eerste verzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring college bij vervolgvraag kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw komt per 1/01/2018 te staan dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2017 dient uiterlijk op woensdag 15 augustus 2018 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na woensdag 15 augustus 2018 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Deze verplichting gaat verder dan het tijdelijk vangnet, waarbij het feitelijk uitvoeren van maatregelen niet vereist was. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2017 kunt u vinden op: toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevendenden in het Sociaal Domein, wil in het najaar van 2017 regionale bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op: het analyseren van oorzaken en omvang van een tekort, maatregelen om een tekort te reduceren en de beoogde effecten daarvan.